

HET
BIETJEUTJE

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN
DE WIELEWAALAFDELING HOOGSTRATEN

jaargang 4
nummer 23
sept-okt '85

AAN

Spannenburg Jan
G. Segemstraat 22
2380 Hoogstraten

VERANTW. UITG. & REDAKTIE

chris paepen klinketstr 23 wortel 03/314.58.78
magda verhoeven l. de koninckl. 395 hoogstraten 03/314.37.94

AKTIVITEITENKALENDERAKTIVITEITENKALENDER

zondag 22 september

PADDESTOELENWANDELING in 'de Koeberg'.
vertrek met eigen wagens aan de kerk
van Hoogstraten om 14.00uur;
leiding: broeder Joris,
Leo Vanden Heuvel.

zaterdag 28 september tot zondag 27 oktober
VOGELTREKTELLING te Wortel-Kolonie;
zie verder in dit nummer.

vrijdag 18 oktober
bestuursvergadering bij Zjef Leestnans;
te 20.30uur.

donderdag 31 oktober tot zondag 3 november
reis naar CAP GRIS NEZ in Noord-
Frankrijk;
zie verder in dit nummer.

AKTIVITEITENKALENDERAKTIVITEITENKALENDERAKTI

AKTIVITEITEN EXTRA

PADDESTOELENWANDELING.

Wie 2 jaar geleden mee was op onze paddestoelwandeling in St. Job- in 't-Goor, zal zich zeker herinneren met welk een kennis van zaken broeder Joris ons leken (letterlijk en figuurlijk) een klein deeltje openbaarde van de komplekse wereld der zwammen en schimmels.

Samen met hem zullen we in ons reservaat 'de Koeberg' op zoek gaan ~~xxxx~~ en onze kennis i.v.m. paddestoelen en aanverwanten wat proberen bij te schaven.

Beslist een aanrader!

VOGELTREKTELLING.

Als inleiding op deze aktiviteit - toch tamelijk nieuw voor onze afdeling - heeft Zjef een klein artikeltje geschreven, waarvan de neerslag op volgende bladzijde te lezen is.

CAP GRIS NEZ.

Het staat nu vast:

dit jaar gaat onze reis richting Noord-Frankrijk, naar de plaats waar Engeland het dichtst het Europese vasteland nadert.

We zullen donderdag 31 oktober 's avonds vertrekken, en komen zondagavond 3 november weer thuis.

Wat we echter nog niet weten is:

- de juiste verblijfplaats,
- de juiste kostprijs (vermoedelijk ca. de prijs van 'Texel' vorig jaar: gemiddeld 1000,- alles inbegrepen).

Wat we graag al van jou zouden weten:

- of je al beslist hebt om mee te gaan!
(zo ja: laat dit dan onverwijld weten aan Chris Paepen, vermeld tevens of je over een wagen beschikt en hoeveel personen er nog met je meekunnen);
uiteraard hoef je je nog NIET DEFINITIEF in te schrijven!
dat doe je pas nadat je het volgende Bietentje in je bus hebt gevonden (week van 21 tot 25 oktober) waarin alle gegevens over de reis en nog veel meer dingen te lezen zijn.

Tenslotte raden we je aan ondertussen al wat te trainen op je gehardheid tegen de ijzige novemberwinden aan het strand; een tip voor al wie thuis over een grote diepvriezer beschikt! (hoho, niet allemaal tegelijk hé!)

Voor 't overige verwachten we dat het een hartverwarmend weekend gaat worden.

Tot later,

Chris

VERSLAGEN
VERSLAGEN
VERSLAGEN
VERSLAGEN
VERSLAGEN
VERSLAGEN
VERSLAGEN

FIETSTOCHT ZWART WATER EN KLOTTERAARD IN EERTHOUT (18.05.85)

Stralende zon, 8 wielen over een heet geblakerd asfalt, 4 rechte ruggen met een verrekijker versierd. Wielewaal Hoogstraten is weer op stap.

Eerste halte: de Castelrése heide, 2 geelgorzen, grasmus en 1 koppel roodborsttapuit (Grutto's enz. vermelden we niet).

Tweede statie: de statie van Weelde-Statie. Weinig te zien van de beloofde bloemenpracht. Was het nog te vroeg in het seizoen, of zochten we niet genoeg? In ieder geval was het een goede picknickplaats.

Even luisteren naar de playback-show van een spotvogel.

Je kan moeilijk geloven dat één vogel zoveel andere vogels perfect kan imiteren.

En dan... RAMP !! Een fietsster te voet kruist ons met platte ketting. Twee onverschrokken goede-daad-jongens keren op hun schreden (trappen?) terug en komen met overvloedig gesmeerde handen weer. Na 5 minuten een bisnummer!! (snap je het niet? geniet dan in het vervolg live van onze tochten) Na een weinig vermeldenswaardig oponthoud aan de Klotteraard komen we bij het Zwart Water, einddoel en hoogtepunt van onze uitstap. Sinds de klassering van het Zwart Water en het beheer door de Wielewaal, is dit prachtig stukje natuurgebied inderdaad prachtig geworden. Terug volop heide, zonnedauw, enz. Drie overvliegende kemphanen en een boomvalk komen ons geluk nog vergroten.

De Lu stelde zelfs voor om 3 tenten te bouwen, 2 voor hem en 1 voor de rest.

Op de Zandvenheide tureluurden 2 tureluurs in het rond (hier broeden nog 2 koppels).

Verder zagen of hoorden we 62 vogelsoorten.

Zoals altijd kwamen we weer voldaan en tevreden thuis.

Zjef.

ZATERDAG 6 JULI 1985.

Ja hoor, daar was dan de grote dag! De dag dat we in ons natuurreserveaat "De Koeberg" te leerle zouden gaan werken, inventariseren, en last but not least barbequeën.

De afspanning die men wilde plaatsen werd geplaatst, er werd een stukje geplagd en dat was zweten geblazen voor enkele van de helpers.

Het was prachtig weer, niet te warm, niet te koud, en je kon het voelen: iedereen was in vakantiestemming.

We hebben ook een wandeling door het gebied gemaakt, en, joch je kunt niet geloven wat voor een lijst ik hier moet neerpennen! Ik begin met de kromhals, want die was zeldzaam en ook erg mooi; verder egelsboterbloem, rode schijnsparrie, koningsvaren, waterpeper (weer iemand die dat nooit meer vergeet!), zandstruisgras, veenpluis, veenbes, dopheide,

VOGEL TREK

Het begint bij veel vogels en vogelaars te kriebelen.
De dagen worden korter. De eerste trekkers worden gesignaleerd.
We hebben zelfs al een zeevogeltrekteldag gehad met o.m. Middelste Jager, Kleine Jager, Noordse Stormvogel, Grote Sterns, Drieteenstrandlopers, Paarse Strandlopers, enz.

Maar niet alleen over de zee is ertrek.
Ook over het grondgebied van onze afdeling trekken er een aanzienlijk aantal vogels.

In '83 telde ik over Den Rooy (Meerle) op 20 oktober 9.096 trekkende vogels gedurende de voormiddag. In '84 stelden we onze telpost aan De Kusten op, ook hier konden we mooie waarnemingen doen.

Maar in '85 gaan we trachten een telpost te installeren in Wortel-Kolonie. De bedoeling is zoveel mogelijk mensen vertrouwd te maken met de vogeltrek en zoveel mogelijk soorten te leren herkennen in de vlucht. Uiteraard gaan we ook zoveel mogelijk uren tellen.

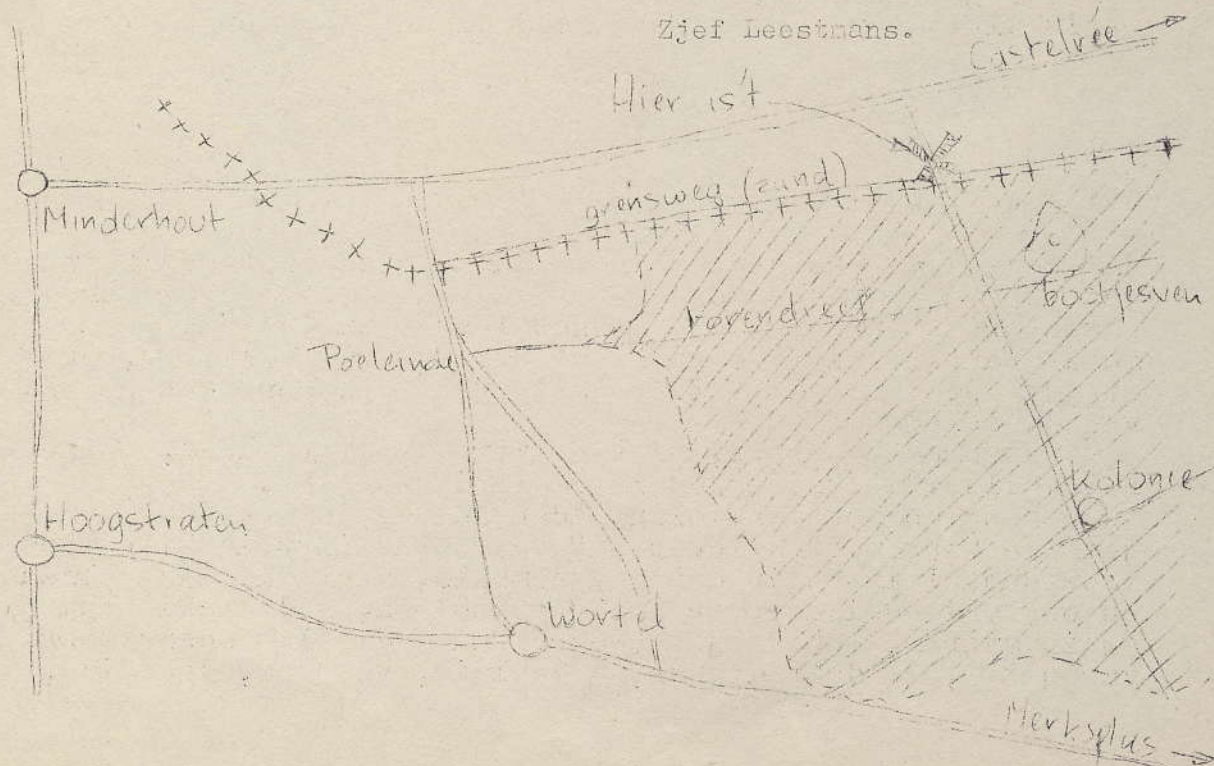
Normaal zal er gedurende de periode tussen 28 september en 27 oktober iedere zaterdag en zondag geteld of waargenomen worden, vanaf zonsopgang tot minstens 12.00 uur. De telpost zal opgesteld worden langs de 'grensweg', zoals aangeduid op het kaartje hieronder. Liefst zouden we ook op weekdagen tellen indien daar liefhebbers voor zouden zijn; laat het ons a.u.b. weten!

Na één of twee jaar oefenen zouden we graag een meer serieuze telpost installeren.

Zover zijn we nog niet, dus zullen we dit jaar vooral veel trachten te leren en te genieten. Want een vogel is toch op zijn mooist als hij vliegt!

Wij hopen dan ook dat je samen met ons enkele (of vele) uurtjes je heinwee-volle blikken naar de naar het warme zuiden vliegende vogels zult richten.

Indien je meer wil weten over de trek of over hoe tellen, dan kan je mij bereiken op Den Rooy, Ulicotensesteenweg 54, 2328 Meerle, tel. 315.83.36, of in oktober tijdens de weekends op Wortel-Kolonie!

LIBELLETOCHT (26.07.85).

Slechts enkele enthousiaste Wielewalers kwamen die zondag opdagen. Het weer was er dan ook niet naar, en insekten worden toch nog vaak gezien als enge beestjes (het tegendeel is waar).

In ieder geval, we bereikten zonder moeilijkheden de 'Koeberg'. Libellen vangen bleek echter niet zo makkelijk te zijn.

Enkel de Zwarte Heidelibel (nvdr: de Latijnse namen konden we niet ontcijferen in je verslag; sorry hoor, Martine), het Lantaarntje en de Variabele Waterjuffer lieten zich bewonderen. Ondanks de slechte vangst lieten we ons de boterhammen goed smaken en na de lunch trok en we richting 'Hoge Rooy' om daar ons geluk te beproeven. En ja hoor, naast de reeds vernoemde eksemplaren zagen we ook nog:

- . Tengere Grasjuffer,
- . Vuurjuffer,
- . Watersnuffel,
- . Venwitsnuitlibel (?), (nvdr: hoe verzinnen ze 't toch?)
- . Grote Keizerlibel,
- . Gewone Pantserjuffer.

Met de determineertabel van Nico waren zij (bijna) moeiteloos te determineren. Ook mede dankzij zijn uitleg mochten wij een deel van die wondere wereld ontdekken.

Martine.

DAGTOCHT FLEVOLAND EN OOSTVAARDERSE PLASSEN (11.08.85).

Met het nodige gekreun en gejammer stond ik die dag om zeven uur op. Vlug de boterhammen klaarmaken, laarzen klaarleggen en weg. Om acht uur stond er reeds een serieuze groep vogelkijkers aan de kerk te wachten. Rond tien na acht maakten we dan aanstalten om in de wagens te kruijen. Jan (Spannenburg) was er als de kippen bij en laadde z'n wagen vol met oude wij..., euh sorry... jonge meisjes (dat is de laatste strofe dus en niet de eerste).

Rond tien uur kwamen we dan op de Dashorstdijk aan.

Het zat er vol vogels en zoals het dus bij echte vogelvrienden past, namen we onze verrekijsers, legden die opzij en begonnen te... nic-pikken!

Jan Voet hoopte een zwerm kiekendieven te zien, ja... hij zag ze wel vliegen (die kiekendieven natuurlijk).

Wat er dan nog zat: torenvalkjes, aalscholvers, knobbelzwanen, spreeuwen (platte en gewone), gierzwaluwen, kluten (volgens Ludo met een u), reigers, eenden (vooral tafel- en kuifeenden), visdiefjes, oeverlopers, koekoek, zwarte sterns.

Ben zag ook nog echte "gorilla-zwanen" (ge het dus weeral wa gemist hè!).

Toen we verder reden met de wagens zagen we in de lucht nog vele aalscholvers.

's Namiddags ontdekten we (= Zjef) een broedplaats van visdiefjes. Deze vogeltjes zijn echte kunstenaars... zoals die door de lucht klieven, hierbij erop lettend om niet tegen een kollega aan te vliegen en dan nog een poepje in het oor van Jan (weeral Sp.) te kunnen laten vallen! Ja... mikten kunnen ze wel...

zonnedauw, en aan het vennetje dikkopjes, groene kikkers, rugzwemmers en een glazenmaker van heel dichtbij. Verder op een zandkant rode bosmieren, een mierenleeuw, en natuurlijk werden ook nog enkele vogeltjes opgemerkt: tjif-tjaf, vinken, winterkoninkje.

Ook de markkant en de visvijverkanten stonden mooi met akkerkool, blaartrekkende boterbloem, vergeetmenietjes, moeraswalstro, wederik, dalkruid, helmkruid, bergvlier, (bochtige) smele, stekelvaren, gladde witbol, leverkruid, watermunt, kattestaart, bosandoorn, akkerdistel, honingklaver, kantig hertshooi, vogelwikke, voederwikke; een barnsteenslakje vind ik hier nog, tussen mijn lijstje en een perseeltje, maar was dat nu een insekt of een plantje?

Je werd er zo helemaal rustig van, zo tijdloos bij het zien van al dat moois en ik weet zeker dat er velen van genoten hebben.

In afwachting van de barbeque moesten Hilde en Zjef nu een half uur zoeken en determineren of ze nu een gewoon, een .?. of een middelste vergeetmenietje voor zich hadden; het bleek het laatste te zijn.

Men begon te eten, te praten, te lachen en de kinderen speelden, iedereen genoot. Degenen die voor het eten gezorgd hebben verdienen een pluimpje; al die groenten zo mooi versierd, zelfgebakken brood, zelfgemaakte wijn even vooraf, en bij het eten Spaanse wijn, en of die lekker was?

Dan bleek er nog een zangtalent compleet met gitaar tussen de hoop te zitten...

In één zin, het was een echt feest!

En daarbij mogen we zeker Louis en Emma De Busser niet vergeten!

"anoniem"

TOCHT ZONDEREIGEN (SINGELHEI).

Met zijn negenen fietsten we op zondag 14 juli naar Zondereigen. Je moest wel over goede reflexen en goede remmen op je fiets beschikken want regelmatig werd er aan het hoofd van de stoet plots gestopt voor een avondkoekoeksbloem of een zandblauwtje op de wegberm. We werden gewezen op het verschil tussen vogelwikke, voederwikke en ringelwikke.

Een schijfkamille is geen uitgebloeide kamille en het prachtige bloempje van de rode schijnspurrie mag best gezien worden. In de sloot stonden waterpeper en perzikkruid broederlijk (zusterlijk?) naast elkaar.

Langsheen de Mark kon je duidelijk het verschil zien tussen bereklauw en engelwortel. De hellingen waren o.m. bedekt met smeewortel en bijvoet en in de Mark groeide zegge, met aan de kanten riet.

De tocht werd wel ingekort doordat Martine op een gegeven moment geheimzinnig verdween, om even later met haar fiets uit de sloot te verrijzen. Helaas was het niet één of ander zeldzaam bloempje dat hiervan aan de basis lag, maar de sterke hitte, waardoor we ons genoodzaakt voelden terug te keren en te stoppen aan het eerste het beste café!

"anoniem"

Wat hebben we dan nog gezien? (efkens kijken op 't briefke... wacht efkens hé...) o ja, hier hebik et!

fuut, aalscholver, blauwe reiger, lepelaar, knobbelzwaan, grauwe gans, bergeend, wilde eend, pijlstaart, tafeleend, kuifeend, sperwer, grauwe kiekendief, bruine kiekendief (met zwembroek), boomvalk, torenvalk, waterhoen, meerkoet, kievit, zilverplevier, bontbekplevier, grutto, rosse grutto, tufteluur, oeverloper, kempfaan, kluut, stormmeeuw, zilvermeeuw, grote mantelmeeuw, kokmeeuw, zwarte stern, visdief, holenduif, houtduif, tortelduif, turkse tortel, koekeek, gierzwaluw, veldleeuwerik, boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw, zwarte kraai, roek, kauw, ekster, roodborst (nvdr: omdat we 't mogen van de auteur zetten we hierna maar wat puntjes... we zijn 't inderdaad beu om het lijstje nog verder te typen!)

En je weet het natuurlijk al, voor zij die er niet waren:
GE HET WER WA GEMIST !

Bart.

DE LEPELAAR

DE vogel van onze Flevo-uitstap van 11.08 !

8 ex. konden we waarnemen op de Oostvaardersse Plassen waarvan 7 vanuit de hut op de Knardijk. 3 ex. waren zo vriendelijk zich van dichtbij te laten bekijken.

Het was verbazend met wat een snelheid deze vogels door het water waden. Een komisch zicht hoe hij op zijn lange poten met zijn bek in het water een prooi achtervolgt. Hij lijkt in zijn ijver soms over kop te gaan. Dikwijls konden we hem of haar zijn (of haar) kop omhoog zien gooien en een gevangen prooi naar binnen spelen.

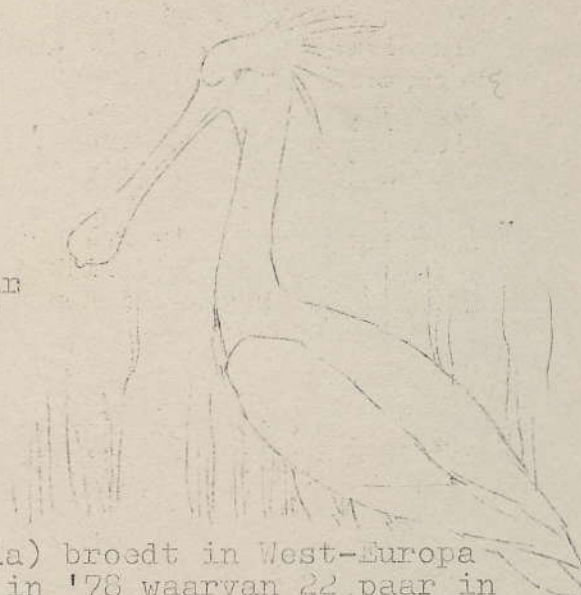
Soms leek het op een visje, maar wat eet een lepelaar eigenlijk?

Ja wat?... Wormen? oppert er iemand, visjes? planten?...

We zoeken het op...

Belofte maakt schuld, en daarom dit klein artikelje.

De lepelaar (*platalea leucorodia*) broedt in West-Europa slechts in Nederland (217 paar in '78 waarvan 22 paar in Flevoland) en in Zuid-Spanje (monding Gualdalquivir 300 tot 500 paar). Verder broedt hij in Oostenrijk (Nuesiedler ca 225 paar), Hongarije, Joegoslavië, Roemenië, Griekenland en Rusland, nergens in grote aantallen. De hoofdbrok broedt in Azië.

De Nederlandse populatie overwintert vooral op de Banc d'Arguin, een eiland voor de kust van Mauritanië.

En nu eindelijk: wat eet de lepelaar?

Zoals zijn naam doet vermoeden is idt soep! Maar dan een bouillabaise = vissoep. In Nederland leeft hij vooral van kleine visjes, tot 15cm lang. In het voorjaar voornamelijk stekelbaarsjes. Verder eet hij garnalen, steurkrabben en andere kleine waterdieren. Deze vissoep wordt gekruid met plantaardig materiaal.

Hij zoekt zijn voedsel zowel overdag als 's nachts.

Hij zou zijn prooi op de tast verschalken. Ik vraag me dan wel af waarvoor die korte loopnummers dienen die wij toch dikwijls konden waarnemen. Het zou me verwonderen indien hij tijdens deze loopnummers de prooi niet kon zien en enkel op de tast jaagde; anders kunnen we hem best omschrijven als "bekgevoelige soepeter"....!

Zjef.

bronnen: Atlas van de Nederlandse Broedvogels; Teixeira, Birds of Europe, the Middle East and North Africa; Cramp.

NEEUWSSPROKKELS NIEUWSSPROKKELS NIEUWSSPROKKELS NIEUWSSPROKKELS

- Op 31 augustus jl. trad ons voormalig lid-sekretaris - tevens medestichtster van onze afdeling - Marleen Vander Pas in het huwelijk met 'haar' Bruno (nvdr: sorry hoor Bruno, maar je achternaam ontgaat ons momenteel)!

In naam van onze afdeling wensen wij het het allerbeste toe! Bovendien hopen we dat Marleen voortaan even enthousiast mag blijven als voorvechtster van de natuurbeschoudsgedachte, en dat ze allebei eens met ons zullen optrekken als ze in de buurt zijn!

- Op zaterdag 21 september organiseert VAKA-Hoogstraten een AKTIE als sluitstuk van de 'VREDESWEEK' er zullen folders en affiches verspreid worden, 's voormiddags tussen 10 en 12 uur en 's namiddags tussen 2 en 4 uur.

Wie hieraan wil meewerken, dient zich op te geven bij Leo Vanden Heuvel (314.37.94) vóór donderdagavond (19 september).

- Voor toekomstige 'verslag- en/of artikelschrijvers': vermeld telkens duidelijk je naam onder elk verslag of artikel, zoniet, dan ~~xxxxxx~~ dienen we meestal noodgedwongen met 'anoniem' te ondertekenen.

O.k.?

Wegens omstandigheden zijn enkele verslagen en artikels (zoals waarnemingen) niet in dit nummer opgenomen.

We volgen echter de gulden stelregel:

"UITSTEL IS DE WERELD NOG NIET UIT"

en hopen dat je ons tegen volgende keer zult overladen met oergezellige, hoogst-interessante, voor iedereen bevattelijke, o ja natuurlijke, spitsvondige, nooit verwachte pennevruchten...

wel ja ... ouh, als je tijd hebt natuurlijk; en als 't niet te veel gevraagd is...